

IO. MONHEMIVS SCHOLAE

DVSSELDORPIANAE MODERATOR

candidis lectoribus S.

Vum turbulentissimis et periculofissimis hisce temporibus nimis atrociter tumultuetur ac insaniat Sataꝛ ille πανουργος, mille ad fallendum artibus instructus, vt omnes res bonas, pias, ac Deo gratas vel penitus deperdat, vel saltem illis moram aliquã & impedimentum inferat, sanctorum profecto ac religiosorum omnium officium exigit, vt quisque in sua functione summa fidelitate, cura, vigilantia, labore et diligentia, quãtum fieri poterit, illius nefarios impetus ac conatus perturbet ac impediatur. Cæterum cum omnibus hominibus ille hostis sit infestissimus, tum præcipue nimis ferus & immanis est scholasticis cœtibus, vbiq; eostam in Christiana pietate, q̃ in bonis artibus & disciplinis rectè sincereq; institui ac informari senserit. Nouit enim veterator versutissimus, ex huiusmodi scholis, tanquã officinis omnis honestatis ac probitatis, suo regno maximã imminere perniciem ac vastitatem: quare nunquam non has varijs fraudibus

fraudibus, calumnijs, machinis & præstigijs
dissipare ac peruertere conatur. Id quod ego,
& collegæ mei, qui iuventutem pro tenui in-
firmaq; nostra parte ad omnem humanitatē,
Christianamq; pietatem informamus, nimis
sepe experimur. Suos enim ministros & sa-
telles habet diabolus, quorum linguis quasi
flabellis omnis perturbationis, magna & im-
pudentia passim mendacia ventilare nō desi-
nit, quibus adolescentes studiosi ab hoc no-
stro gymnasio deterreantur & auocentur. Ini-
tio enim cum hæc Schola primum aperienda
foret, aulæ vicinitatem criminabantur,
quasi Iuventus aulicorum moribus exemplis
que corrumperetur. Verum ij, aut apertissimi
calumniatores fuerunt, aut illustrissimi cle-
mentissimiq; principis nostri, & eorum qui
sunt celsitudini ipsius à consilijs, omniumque
fere aulicorum consuetudinem & mores non
satis cognitos & perspectos habuerunt. Nam
tanta cernitur inter eos vitæ grauitas & inte-
gritas, tam continenter, tam sobrie, pieq; vi-
uunt, vt non solum studiosis adolescentibus,
verum quorundam etiam Episcoporum &
Abbatum familijs ad pietatis omnisque ho-
nestatis studium vel regula vel calcar esse pos-
sint. Præterea oppidi angustiam, hospitiorum
nullam

nullam commoditatem, rei frumētariæ obso-
niorumq; inopiam accusabant. Verū deo feli-
citer fortunante, tot ædes nouæ hic iam annis
abhinc aliquot sunt extructæ, & indies extru-
untur: veteres ita renouantur & instauratur:
tanta est annonæ copia, & quæ eam comitari
solet vilitas, vt locus etiam ad Academiã ali-
quam instituendam & erigendã satis aptus &
accōmodatus videri queat. Porro cum & hic
sua spe suoq; conatu depulsi, viderēt (oculis li-
cet egerrimis) ad hoc gymnasium magnū stu-
diosorum vndiq; confluere numerū, eumq;
magis ac magis indies augeri, aliam rationem
inierunt, quemadmodū & is rursus disturbari
dissipariq; possit. Per annos enim aliquot, eos-
q; aliquādiu cōtinuos, maxime sub autumnū
tamen, quo color esset aliquis mendacio, sub-
ornatis nuntijs circum circa diuulgari curaue-
runt, graui pestilentia passim in hac urbe ci-
ues cōflicteri, huius metu iuuetutem omnem
dilapsam: Scholam hinc vastam ac desertam
stare. Quo figmento se perterrituros sperabāt,
atque ita hinc longe auersuros eos, qui alio-
quin animum induxerant suum nobiscum hy-
bernare. Et vt verum fateamur, aliquando no-
bis impudenti hoc mendacio non nihil obfu-
erunt: expectationem tamen diuturni sui desi-

derij ne sic quidem satis explere potuerunt. Quare rursus aliam machinam longe grauiorem coeperunt admouere, qua nos nostramq; Scholam labefactare & euertere sunt conati. Nouum enim eumque improbiſſimum tandem rumorem diſſipare nihil eoſpuduit, generoſiſſimum videlicet noſtrum principem tantę ſcholasticorum turbe iam dudum pertæſum, nolle eam diutius in hoc ſuo oppido tolerare. Quo rumore etſi vaniſſimo nonnulli tamen inducti, Scholam hanc in ciuitatem aliam transferendam ſibi perſuaſum habuerunt: alij iam translata, ſuoq; loco motam etiam num clamitare non deſinunt: immo pleriq;, quod intolerabilius eſt, me plane miſſum eſſe factũ, vna cum collegis meis omnibus adhuc iactare publicè non verentur. Quaſi vero tantum diuinę gratiæ, ſuæq; benignitatis & clementiæ beneficium, optimus & illuſtriſſimus Princeps ſuis illis ciuibus, apud quos maiorem partem verſatur, inuideat: ac non potius pro natiua ſua beneuolentiã etiam ampliorem tantę vtilitatis fructum ijs præbere cupiat. An tantum illud, quæ ſua eſt ſingularis prudentia, excludi patiatur commodum, quod Reſpub. aliæ paſſim maximis ſuis ſumptibus ſibi veniatur & ambiunt? Quapropter

vt hoc ipsum cōmentum, vna cum alijs omnibus calumnijs fallū esse, & ab ijs, qui verē pietatis, omnisque honestatis sunt hostes, confictum & excogitatum appareret, hac publicatione nostri scripti rem ipsam omnibus testatam esse voluimus: & simul eos, si qui forte nostro labore & opera frui velint, certiores facere, quas artes tractandas, quosue auctores in futuram æstatem, Deo imprimis, deinde principe illustriss. Mecœnate nostro clementissimo bene fauente in singulis classibus prælegendos esse decreuerimus. Benepieq; valete. Dusseldorpij ad VI. Idus Februarij Anno Christi 1561.

Secundæ Classi tradentur,

Mane hora sexta, Ioannis Velcurionis Commentarij in uniuersam Aristotelis Physicam: & alternis diebus Secundus liber Mosis, Exodus.

Hora duodecima, Commentaria Iulij Cæsaris.

Lectiones communes Secundæ

ac Tertiæ classibus.

Hora septima Orationes Demosthenis, adiuncta semper regula una atq; altera ex Græca Syntaxi Georgij Fabricij, & Ciceronis Orationes Philipp.

Hora quarta Officia Ciceronis, & ferijs præciandaneis Liuius.

Diebus festis hora sexta Esaias Vates Græcè:

Duodecima & Quarta Euangeliū Matt. Græcè.

Tertiæ Classi.

Hora sexta Dialectices præcepta et Virg. Aen.

Hora duodecima, Grammatica Græca Clenardi cum epistolis Demosthenis & Aesch.

Hora prima præcepta Rhetorices Cornel. Valer.

Quartæ Classi.

Hora sexta epistola Ciceronis, & Dialectices rudimenta alternis diebus:

Hora Septima, constructiones Erasmi, & prima Rhetorices elementa ex Cornelio Valerio.

Hora duodecima, Terentius:

Hora prima, Græcæ Grammat. elementa ex Clenar.

Hora

Hora quarta, Virgilius, & præcidaneis ferijs
Tabulæ Murmellij de componendis uersibus:

Diebus festis Euangelia & epistola Græcè, quæ
ijsdem diebus pro more in templo decantantur.

Quintæ Classi.

Hora sexta Grammatices Latine partes due,
Orthographia & Etymologia.

Hora septima Epist. Ciceron. à Sturmio selectæ.

Hora duodecima Constructiones Erasmi:

Hora prima Terentius:

Hora quarta, Ouidius de Tristibus, & Tabulæ
Murmellij de componendis uersibus:

Diebus festis, Euangelia & Epist. quæ per singu-
las ecclesias eisdem diebus leguntur & Catechismus.

Sextæ Classi.

Hora sexta & duodecima, Quartus liber Dialo-
gorum sacrorum:

Hora septima et prima, Orthographia et Etymol.

Hora quarta, Regulæ faciliores ex Erasmi con-
structionibus cum Elegantijs ex Cicerone collectis.

Diebus festis Euangelia et Epistola de tēpore, uti
uocāt, & Catechismus breuis ex Erasmo collectus.

Septimæ Classi.

Hora sexta & duodecima, Dialogorum sacroa-
rum liber primus:

Hora septima & prima, Communiora præcepta

* 5 Grammaticæ

Grammatices:

Hora quarta paradigmata declinationum et coniugationum ex Donato:

Diebus festis Euangelia, et Catechismus.

Lectioes publicæ & communes,
quæ diebus profestis hora nona gratuito explicabuntur.

Diebus Lunæ, Iouis & Saturni M. Ioannes Orindryus Musicam tradet, & iuventutem nostram quam diligentissimè tum in cantu Gregoriano, tum mensurali exercebit. Cæteris diebus Gymnasiarchus Arithmeticam, & prima Geographiæ ac Astronomiæ elementa. Explicabitur eadem hora ijs adolescentibus, qui animum ad sacræ Theologiæ studium applicant, Grammatica Hberaica, & Vates Ionas.

Auctores subsequentes legitimis
istis lectionibus finitis sub Paschæ & Michaelis ferias exponentur.

Secundæ & Tertiæ Classibus

Prælegetur Homerus Græcè, Opuscula Plutarchi aut Isocratis, tum Epistolæ Ciceronis ad Atticum, Georgica Virgilij, & Odarum libri Horatij: in illis themata Græcæ linguæ, & quæcuque ad Grammaticam Græcam perinent, excutientur: in omnibus autem

autem istis auctoribus uerus usus Dialectices &
Rhetorices aperietur:

Diebus festis aliquot Psalmi Dauidis.

Quartæ & Quintæ.

Bucolica Virgilij, Epistolæ Horatij, Comœdiæ
ex Plauto selectæ Aulularia uidelicet & Captiui:
Aliquando etiam Ciceronis de Amicitia & Senen-
tute libelli, in quibus omnia ea quæ ad Gramma-
ticam pertinent, in memoriam reuocabuntur.

Sextæ & Septimæ.

Aesopi Fabulæ breuiores ad usum puerorum se-
lectæ, Catonis disticha, uel Erasmi libellus de Ciui-
litate morum: in quibus exponendis quotidie repe-
tentur ea, quæ superiori semestri eisdem classibus
in re Grammatica tradita sunt.

Quid in disputationibus publicis præstetur, quid
in declamationibus, quid in reliquis exercitijs qui-
bus in utroq; genere dicendi, & utraq; lingua nos-
tri discipuli assidue exercètur, si qui scire uelint,
ijs malim ipsa re, quam amplis pollicitationibus fa-
dem facere.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΦΑΒΡΙΚΙΟΣ

ἔως ἀναγνώσκοντι.

Τερψίνοθ' παιδὼ πάντας ἑπέρατος ἔδσα
τῆς χάλειθ' δέλκτρον μήποτ' ἀμω
ρὸν ἔχει.

Ὅσοι κ' ἀνθρώπων λόγοι, σπειρῶνι γλυκεία
Ἄγρευουσ' ἀκράς, κέντρα λιπόντες ἄει.

Ἄυτὰρ ὑπὸρλαμπει παιανιέων μέγα ῥήτωρ
Κικροπιδῶν, ὡς δὴ αὐθόνιων κικέρων.

Ἀμφοτέρης μάσης ἴζηγεόμεθα φέροντας
Ἐρ γλώσσαις ἱεραῖς ἀνθεα τ' ὄσδε νέοις.

Ἴσοείης τε μέλει πόδικα μέθ' ἢ μάλ' ἐνόησον
τῆς ζωῆς, πρῆξις ἔνθα λόγος τε ὄρχις.

Ἐισὶ δ' ἡραμμάκῃς, λογικῆς τε διδασκαλαί
ᾧδε

Νηίδες δ' ῥήτης εὐκελαδαιότ' ἔχεις.

Ἄνορασι θαυμαζαίς τὰδε σεμνά κακῆς φθορᾶς
νείαζ;

Ὁ φθόνθ' ἔρχαζ ἔς τὰπίσημα φιλεί.

AD IPSAM SCHOLAM

EPIGRAMMA.

Ioan. Oridryi.

Quod fouet & nutrit diuina potētia, sensim
Surgit & augetur, sit licet exiguum.

Quamq; eadem fulcit iam molem faustius auctam,
Illa graui nunquam ui superante ruet.

Quod bene fundauit diuino numine Princeps,
Iam bene perfectum quodq; tuetur opus:

Quæ uiolenta manus queat hoc subuertere, & imis
Ferro uel flamma sedibus eruere?

His tua Præsidibus sunt fundamenta locata,
His incrementum statq; labatq; tuum.

Quid metuas Schola parua olim, nūc magna, proæ
Vrgentes in te, flaminaq; æolia? (cellas

Est Deus, est Princeps, est consilij ipse Senatus
Supremi, columen firmaq; petra tibi.

Τοῖσι πεποιθῆα μὲν γ' ἐχθροῦς σέο πάντα
ἀνώγει

Οἰμώζειν, μέλαινας ἐς κέρακας τεφυγῆν

M. IOACHIMVS ARTVS

POEVS VASSENBERG.

ἀναγνώστῃ.

(τροί

Πῆμα κακῶν πολλοὶ πρῶτον βέλονται ἀλι
τῶ μὲν γυμνασίῳ, πολλὰ δὲ φευδόμενοι.
Ἀλλ' ὡς περ καὶ ἐτηπνοίῃ μάλα τὸν εἰμῶιο,
ὧς αὐξεῖ μάλλον γυμνάσιον γε φθόνῳ.
Μύθοι δὲ αὐτῶν φιλομάθοι δέντρο ἵκουσιν
καὶ βλάπτει μηδὲν χέτλια ἔργα κακῶν.
Ἔργα θεῶν φαύλων οὕτως ἢ οἶδ' ἀλιώσσει,
καὶ βουλὰς ἀγαθῶν ἴξετελέντε πόνους.
Τούνεκα λῆγ' ὅστις κακὰ φεασὶν σῆσι μλιονῶς,
πρήξεις ἀπουδαίωμ νύνη ταρσασέμλωναι.

M. LVDOLPHI LITHO

COMI OCTOSTICHON. AD

Tyronem militiae literariae.

Si iuuat ex illo, quem Pegasus ungue reclusit,
Ingenuam dulci fonte leuare sitim:
Si iuuat Aonidum doctis insistere castris:
Huc ades, optatisque potiere tuis.
Nam bene Pierijs satiaberis artibus, atque
Præmia solliciti magna laboris erunt.
Pallade sub docta melius quam Marte merebis:
Illa suos ornat, vulnerat iste suos.

8

M. IOHANNIS VOSA
SII HEXASTICHON.

HIC Virtus, hic uera uiget cum Relligione
Sincera, Pietas; maxima dona Dei:
Vt Latine studium sileam Græcæq; loquelæ,
Præclaras artes ut taceam omne genus.
Experiare puer, non hic fraudabere, uanis
Promissis dices quoslibet esse sine.

M. GVILIELMI KEL
SII TETRASTICHON
ad studiosum puerum.

SI pietatis honos, si uitæ gloria sanctæ
Curæ est, ut debet, care puella tibi:
Artibus ingenuis si uis coniungere linguas
Tres primas, nostræ tecta subito Scholæ.

M. MARCI PORTII TE
TRASTICHON IN OB
tretractores Scholæ.

Quid iuuat in fontē uirulenta carpere lingua
Zoile, cum uigeam numine fulta dei:
Scilicet infirmam stabilit pia dextera Christi,
Quare ego nullius uerba, minasq; moror.

F I N I S.

11/16 2. 2.00 911

